

ҚАЗАҚСТАН ҰЛТТЫҚ БАНКІ

АҚПАРАТТЫҚ ХАБАР

2018 жылғы 11 сәуір

Данияр Ақышев «ҚР-да валюталық реттеу және валюталық бақылау туралы» заң жобасының мақсаттары мен міндеттері туралы айтып берді

«ҚР-да валюталық реттеу және валюталық бақылау туралы» жаңа заң жобасының негізгі мақсаты – серпінді дамып отырған нарықтар жағдайында, оның ішінде Қазақстанның Дүниежүзілік сауда ұйымына кіруі және «Қорғас» шекара маңы ынтымақтастығы халықаралық орталығын құру ескеріле отырып, валюталық заңнаманы жоспарлы түрде өзгерту.

Бұл туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев Астана қаласында өткен Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысында «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне валюталық реттеу және валюталық бақылау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын таныстыру барысында айтып берді.

Ол заң жобасының негізгі міндеті валюталық операциялардың статистикалық мониторингін қамтуды кеңейту және шетел валютасын Қазақстан аумағындағы есеп айырысуларда пайдалануды қысқарту болып табылатынын атап өтті. Аталған нормаларды іске асыру валюталық операциялар туралы ақпаратты қамтуды кеңейтуге, валюталық бақылау тиімділігін, оның ішінде елден ақшаның әкетілуіне қарсы іс-қимыл үшін арттыруға мүмкіндік береді.

«Заң жобасында елден ақшаны әкету белгілері бар валюталық операциялардың тізбесі айқындалды. Осындай белгілері бар операцияларды банктер резидент ақпаратты валюталық бақылау органдарына беруге рұқсат берген кезде ғана жүзеге асырады», - деді Д.Ақышев.

Сонымен қатар, Ұлттық Банк басшысының айтуынша, заң жобасында валюталық операциялар бойынша банктік құпия қамтылған ақпаратты Қазақстан Республикасы Қаржы министрлігінің Мемлекеттік кірістер комитетіне беру құқығы көзделген. Осы түзетулер елден ақшаның әкетілуіне қарсы іс-қимыл жөніндегі жүйелік шаралар қабылдауға мүмкіндік береді.

Д. Ақышев – Заң жобасында көзделген түзетулер жергілікті компаниялар және шетелдік ұйымдардың филиалдары үшін бизнес жүргізудің тең жағдайларын қамтамасыз етуге мүмкіндік береді

Қолданыстағы заңнама бойынша шетелдік ұйымдардың филиалдары бейрезиденттер болып табылады. Бұл олардың резиденттермен операциялар жүргізу кезінде Қазақстанның ішінде валюталық операцияларды жүзеге асыруына мүмкіндік береді. Қазақстанда жұмыс істейтін компаниялар үшін бұған тыйым салынған. Бұл туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев Астана қаласында өткен Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысында «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне валюталық реттеу және валюталық бақылау мәселелері

бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын таныстыру барысында айтып берді.

«Мәселен, 2017 жылы шетелдік компаниялар филиалдарының резиденттермен шетел валютасындағы операцияларының көлемі 2,7 млрд. АҚШ долларын құрады. Қазіргі уақытта шетелдік ұйымдардың 4,5 мың филиалы тіркелген. ДСҰ-ға толық кіргеннен кейін олардың саны ұлғаяды деп күтіледі. Бұл ел ішінде шетел валютасындағы төлемдердің ұлғаюына әкеледі, ал бұл ұлттық мүдделерге сәйкес келмейді», - деді Д. Ақышев.

Ол осыған байланысты шетелдік ұйымдар филиалдарының қазақстандық компаниялармен есеп айырысуларын теңгеге ауыстыру ұсынылады деп атап өтті. Өзгерістер қызметі мемлекеттің атынан жасалған келісімдер арқылы реттелетін компанияларға қатысты болмайды. Олар бейрезидент мәртебесінде қала береді.

«Сонымен бірге осы заң қолданысқа енгізілгенге дейін жасалған шарттарға қатысты талаптардың нашарлауы көзделмейді. Бұл түзетулер жергілікті компаниялар мен шетелдік ұйымдардың филиалдары үшін бизнесті жүргізуге тең жағдайлар жасайды», - деп қорытындылады Қазақстан Ұлттық Банкінің басшысы.

Д. Ақышев – Банктердің валюталық операциялар бойынша төлемдерге қызмет көрсету мерзімі қысқарады

Заң жобасында валюталық операциялар туралы ақпарат жинау рәсімдерін бірмезгілде жеңілдете отырып, валюталық операцияларды барынша толық қамту көзделеді. Бұл туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев Астана қаласында өткен Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысында «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне валюталық реттеу және валюталық бақылау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын таныстыру барысында айтып берді.

Д. Ақышев тіркеудің және хабарлаудың күрделі режимдерінің күші жойылады деп атап өтті. Олардың орнына валюталық шарттарды бірыңғай есептік тіркеу енгізіледі. Шарттың сомасы мен нысанасы есептік тіркеу үшін өлшемшарт болады.

«Осындай жағдайларда банктердің валюталық реттеудің қандай режимі, тіркеудің немесе хабарлаудың валюталық операцияға қатысты қолданылатынын анықтауы қажет болмайды. Сондықтан банктердің валюталық операциялар бойынша төлемдерге қызмет көрсету мерзімдері қысқарады. Заң жобасына сәйкес тауарлар мен көрсетілетін қызметтердің экспорты мен импорты бойынша шарттарға есептік тіркеу рәсімі қолданылады. Бұл валюталық бақылаудың тиімділігін арттыру және валюталық түсімді елге қайтару үшін шарттардың толық қамтылуын қамтамасыз етеді», - деді Д. Ақышев.

Д. Ақышев – Заң жобасында валюталық операциялар бойынша ақпаратты Мемлекеттік кірістер комитетіне беру құқығы көзделген

Елден ақшаны әкетуге қарсы іс-қимылды күшейту екі бағыт бойынша жүргізілетін болады: елден ақшаны әкету белгілері бар валюталық операциялардың тізбесін енгізу, сондай-ақ мемлекеттік кірістер органымен белсенді өзара іс-қимыл, оның ішінде ақпараттық іс-қимыл жасау. Бұл туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев Астана қаласында өткен Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысында «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне валюталық реттеу және валюталық бақылау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын таныстыру барысында айтып берді.

Д. Ақышев елден ақшаны әкету белгілері бар валюталық операциялардың тізбесін енгізуде резиденттің Қазақстандағы шоттарға ақша аудару жолымен өтеуді көздемейтін қаржылай қарызды бейрезидентке беруі, бейрезиденттің Қазақстандағы шоттарға ақша аударуды көздемейтін қаржылай қарызды резидентке беруі, резиденттің үлестес емес бейрезидентке 720 күннен асатын мерзімге пайызсыз қаржылай қарызды беруі, репатриациялау мерзімі 720 күннен асатын экспортқа немесе импортқа ақы төлеу операциялары көзделген деп атап өтті.

«Банктер мұндай операцияларды резидент ақпаратты валюталық бақылау органдарына беруге рұқсат берген кезде ғана жүзеге асырады», - деді Д. Ақышев.

Ол ақшаны әкетуге қарсы іс-қимыл мақсатындағы екінші бағыт – бұл мемлекеттік кірістер органымен белсенді өзара іс-қимыл, оның ішінде ақпараттық іс-қимыл жасау екендігін атап өтті.

«Ақпараттық өзара іс-қимыл мәселелеріне неге ерекше назар аударылады? Себебі капиталдың әкетілуін бақылауды заңның нормаларымен ғана қамтамасыз ету мүмкін емес. Капиталды әкету заңсыз жолмен немесе заңды мәмілелер арқылы жасыра отырып жүзеге асырылуы мүмкін. Тікелей шектеу шаралары адал кәсіпкерлер үшін инвестициялық ахуалды және бизнес жағдайын нашарлатуы мүмкін. Бұл сондай-ақ нарықтық экономикаға тән емес», - деп атап өтті Д. Ақышев.

Ұлттық Банк басшысы мүдделі мемлекеттік органдар арасындағы тұрақты қолданыстағы және тиімді ақпарат алмасу әртүрлі мемлекеттік органдарға түсетін бірдей мәміле бойынша дәйексіз мәліметтерді анықтауға мүмкіндік беретіндігін түсіндірді.

«Сондықтан заң жобасында валюталық операциялар бойынша банктік құпия қамтылған ақпаратты Мемлекеттік кірістер комитетіне беру құқығы көзделеді», - деп қорытындылады Д. Ақышев.

Қазақстан аумағында валюталық құндылықтар айналысының тәртібі туралы

Заң жобасында банктік емес айырбастау пункттеріне Ұлттық Банк шығарған шағын алтын құймаларды сатып алу және сату құқығы беріледі. Бұл туралы Қазақстан Ұлттық Банкінің Төрағасы Данияр Ақышев Астана қаласында өткен Қазақстан Республикасы Парламенті Мәжілісінің жалпы отырысында «Қазақстан Республикасының кейбір заңнамалық актілеріне валюталық реттеу және валюталық бақылау мәселелері бойынша өзгерістер мен толықтырулар енгізу туралы» Қазақстан Республикасы Заңының жобасын таныстыру барысында айтып берді.

Д. Ақышев «валюталық операциялар» ұғымына валюталық құндылықтарды сенімгерлік басқаруға не брокерлік қызмет көрсету туралы шарт негізінде беру, бейрезидент шығарған электрондық ақшаны резиденттің сатып алуы мен өтеуі және керісінше енгізілгенін атап өтті.

«Сонымен қатар, бағалы қағаздар нарығының кәсіби қатысушыларына ішкі валюта нарығында қолма-қол емес шетел валютасын сатып алу және сату құқығы берілді. Көрсетілген түзетулер жеке тұлғалардың инвестициялық мүмкіндіктерін кеңейтуге бағытталды, сондай-ақ ішкі валюта нарығында бәсекелестікті дамытуға ықпал етеді», - деп атап өтті ол.

Ұлттық Банктің басшысы заң жобасы қабылданған жағдайда бизнес субъектілеріне өз қызметін жаңа талаптарға сәйкес келтіру үшін уақыт қажет болатындығына назар аударды. Тиісінше, заң жобасын қолданысқа енгізу мерзімі – 2019 жылғы 1 шілде.

«Бұдан басқа, 2020 жылғы 16 желтоқсанда Қазақстанның ДСҰ-ға кіруінің өтпелі кезеңі аяқталады, ол кезде шетелдік қаржы ұйымдарының филиалдары ішкі нарыққа

кіруге рұқсат алады. Сондықтан заң жобасының 1-бабы 3-тармағының 7-абзацы үшін қолданысқа енгізу мерзімі 2020 жылғы 16 желтоқсан болып белгіленді», - деді Д. Ақышев.

Ол қорытындысында заң жобасын қабылдау қарапайым азаматтарға әсер етпейді, себебі валюталық реттеудің ырықтандырылған қағидаттары сақталатындығын, өзгерістер ірі валюталық операцияларға ғана қатысты екендігін атап өтті.

Толығырақ ақпаратты БАҚ өкілдері мына телефон бойынша алуға болады:

+7 (727) 70 45 85

e-mail: press@nationalbank.kz

www.nationalbank.kz